

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

תנועות חברתיות ומחאה פוליטית - 53401

תאריך עדכון אחרון 17-08-2021

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 4

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: סוציולוגיה ואנתרופולוגיה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: שנתי

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פרופסור איתן אלימי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: eitan.alimi@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: שלישי, 15:00 - 16:00

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

מאז אירועי מאי 1968 עלתה חשיבותו של חקר המחאה הפוליטית (או כפי שנוהגים לעיתים לכנותו: חקר תנועות חברתיות או חקר התנהגות/פעולה קולקטיבית) כתחום מחקרי רב חשיבות, הרלבנטי למגוון דיסציפלינות במדעי החברה ומצדיק, עקב כך, מחקר רב-תחומי. ואכן מאז המחצית השנייה של המאה שעברה חקר המחאה הפוליטית זכה לתנופה חסרת תקדים שבאה לידי ביטוי בעלייה במספרם של תכניות לחקר מחאה במוסדות רבים, מאמרים רבים בכתבי עת מובילים, כתבי עת ייחודיים לחקר הנושא וסדרות ייחודיות לפרסום ספרים בתחום אצל רבים מבתי ההוצאה לאור המכובדים. מאז 1968 חקר המחאה הפוליטית החל להסתמן כאחד מתחומי המחקר הבולטים בשלל דיסציפלינות וככזה שכלל חוקרים וחוקרות החל מסוציולוגיה ומדע המדינה, דרך היסטוריונים ופסיכולוגים וכלה באנתרופולוגים וחוקרי תקשורת. כסמינר, אנו נקפיד להכיר את התיאוריות והגישות המרכזיות והחשובות בתחום, תוך מבחינת מקרי בוחן מרחבי העולם.

מטרות הקורס:

להעמיק את ההבנה, יכולת הניתוח וההכרה של תנועות ואירועי מחאה בארץ ובעולם.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

היכרות עם טקסטים חשובים בתחום התנועות החברתיות והמחאה החברתית

ניתוח מקרים של תנועות ומחאה

היכרות עם מקרי מחאה בארץ ובעולם

ביצוע מחקר על מקרה בחון

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: דיונים משותפים

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

מהי תנועה חברתית

גישות פסיכולוגיות-חברתיות

גישות רציונאליות

גישות פוליטיות

גישות אינטראקטיביות

גישות תרבותיות

גישות בינלאומיות

חומר חובה לקריאה:

מהי תנועה חברתית:

Tilly, C. (2004) *Social Movements, 1768-2004*, Boulder, CO: Paradigm Publishers, Ch. 1.

אלימי, א. "לקרוא לילד בשמו - על השונה (והדומה) בין תנועות חברתיות ובין קבוצות אינטרס." *חברה אזרחית ומגזר שלישי בישראל*, 2(2), 2008.

Diani, M. (1992) "The concept of social movement," *Sociological review*, 40 (1): 1-25.

גישות פסיכולוגיות-חברתיות לחקר מחאה פוליטית:

Gurr, Ted R. *Why Men Rebel*, N.J.: Princeton University Press, 1970, Ch. 2.

Useem, B. (1985) "Disorganization and the New Mexico Prison Riot of 1980," *American Sociological Review* 50:667-688.

ברנשטיין, ד. "הפנתרים השחורים: קונפליקט ומחאה בחברה הישראלית", *מגמות*, כרך כ"ה, 1979, עמ' 65-80.

גישות רציונאליות לחקר מחאה פוליטית:

McCarthy, John D. and Zald, Mayer N. (1977). "Resource Mobilization and Social Movement: A Partial Theory", *American Journal of Sociology* 82(12):12-41.

Jenkins, Craig J. and Perrow, C. (1977) "Insurgency of the Powerless: Farm Worker Movements (1946-1972)," *American Sociological Review* 42:249-268.

Bosi, Lorenzo. (2007) "Social Movement Participation and the "Timing" of Involvement: The Case of Northern Ireland Civil Rights Movement," *Research in Social Movements, Conflict, and Change* 27:37-61.

וולפספלד, ג. "פעילות פוליטית בישראל - המקרה של ימית", *מדינה, ממשל ויחסים בינלאומיים*, 22, 1984, עמ' 39-50.

גישת התהליך הפוליטי לחקר מחאה פוליטית:

McAdam, D. (1999) *Political Process and the Development of Black Insurgency 1930-1970*, Chicago and London: University of Chicago Press, Ch. 3.

Tarrow, S. (1996) "States and Opportunities: The Political Structuring of Social Movements," in D. McAdam, J. McCarthy, and M. Zald, *Comparative Perspectives on Social Movements*, Cambridge: Cambridge University Press, Ch. 2.

Alimi, Eitan Y. (2007) "The Israeli Political Arena and Palestinian Contention: The Case of the 'First' Intifada," *British Journal of Political Science* 37:433-453.

Kitschelt, Herbert P. (1986). "Political Opportunity Structure and Political Protest: anti-nuclear movements in four democracies", *British Journal of Political Science* 16:57-85.

גישות אינטראקטיביות לחקר מחאה פוליטית:

Zald, Mayer N. and Useem, B. (1994) "Movement and Countermovement Interaction: Mobilization, Tactics, and State Involvement," in Mayer N. Zald and John

D. McCarthy, *Social Movements in an Organizational Field*, New Brunswick: Transaction Publishers.

Gamson William A. and Gadi Wolfsfeld. (1993) "Movements and Media as Interacting Systems." *Annals AAPSS* 528: 114-125.

Rasler, K. (1996) "Concessions, Repression, and Political Protest in the Iranian Revolution," *American Sociological Review* 61:132-52.

Della Porta, Donatella, and Diani, Mario. (2000) *Social Movement: An Introduction*. Blackwell, Ch. 5 ("Movement Networks")

Diani, M. (2002) "Network Analysis," in B. Klandermans and S. Staggenborg, *Methods of Social Movement Research*, Minneapolis, MN: University of Minnesota Press.

גישות תרבותיות לחקר מחאה פוליטית:

David Snow, E. Burke Rochford, Steven Worden, and Robert Benford, (1986) "Frame Alignment Processes, Micromobilization, and Movement Participation," *American Sociological Review* 51: 464-481.

Swidler, A. (1995) "Cultural Power and Social Movements," in H. Johnston and B. Klandermans, *Social Movements and Culture*, Minneapolis, MN: University of Minnesota Press.

Alimi, Eitan Y. and Hank Johnston (2009) "Primary Frameworks, Keying, and the Dynamics of Contention in the Chechen and Palestinian National Movements" (unpublished manuscript).

Johnston, H. (2002) "Verification and Proof in Frame and Discourse Analysis," in B. Klandermans and S. Staggenborg, *Methods of Social Movement Research*, Minneapolis, MN: University of Minnesota Press.

גישות בינלאומיות לחקר מחאה פוליטית:

Smith, Jackie. (2001) "Globalizing Resistance: The Battle of Seattle and the Future of Social Movements," *Mobilization* 6(1):1—19.

Meyer, David S. 2003. "Political Opportunity and Nested Institutions." *Social Movements Studies* 2(1):17-35.

Tarrow, Sidney (2002) "The New Transnational Contention: Organizations, Coalitions, and Mechanisms," (paper presented at APSA annual meeting at Chicago, September 1, 2002).

גישות אינטגרטיביות: קולות חדשים, היבטים זנוחים ומתודות חדשות – קטעים נבחרים מתוך:

McAdam, D., Tarrow, S. and Tilly, C. (2001) *Dynamics of Contention*, Cambridge: Cambridge University Press, Ch. 1, 2.

Aminzade, Ronald R., Goldstone, Jack A., McAdam, D., Perry, Elizabeth J., Sewell, Jr., William H., Tarrow, S., and Tilly, C. (2001) *Silence and Voice in the Study of Contentious Politics*, Cambridge: Cambridge University Press, Ch. 5.

Goodwin, J. and Jasper, James M. (2004) *Rethinking Social Movements: Structure, Meaning, and Emotion*, Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield, Ch. 11.

Giugni Marco. 2008. Political, Biographical, and Cultural Consequences of Social Movements," *Sociology Compass*, 2(5):1582-1600.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 80 %
הרצאה 20 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 0 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

Mount Scopus